

De laatste week van december en de eerste twee weken van januari hebben wij doorgebracht in Ghana. We hebben daar ongeveer 1700 kilometer rondgetrokken, waarvan 1000 op de fiets, 400 in een auto en 300 per trein. Voor mij was het de eerste keer dat ik in een ontwikkelingsland kwam. Je krijgt dan in drie weken tijd een enorme hoeveelheid indrukken over je uitgestort. In dit stukje worden een aantal daarvan beschreven.

Fietsen in Ghana

Ghana is een ontwikkelingsland in West Afrika dat in het zuiden grenst aan de Golf van Guinea. Het stond tot de onafhankelijkheid in 1957 bekend als de Goudkust en was de laatste 80 jaar voor de onafhankelijkheid grotendeels een Britse kolonie. Rond 1875 wisten zij het rijk van de Ashanti te verslaan en aan zich te onderwerpen. In 1868 verkochten de Nederlanders hun laatste slavenfort in Elmina na 250 jaar aan de Britten. Er woont een groot aantal verschillende stammen in het land, waarvan de Ashanti de grootste is. Vooral in het noorden van het land wonen de stammen kras door elkaar heen, wat zo nu en dan tot botsingen leidt. In zijn toespraken legt de huidige president flight lieutenant Jerry Rawlings de nadruk op verzoening en verdraagzaamheid.

Jerry Rawlings is sinds 1981 de leider van het land. Hij kwam in dat jaar voor de tweede keer door een staatsgreep aan de macht. Hij is in 1992 en 1996 gekozen als president van het land.

Tot verdriet van studenten en linkse intellectuelen heeft hij ondanks zijn socialistische beginzelen zijn ziel en zaligheid verkocht aan het IMF en de Wereldbank die nu behoorlijke bedragen in de infrastructuur van het land pompen. Het kent de laatste 10 jaar een economische groei van zo'n 5% gemiddeld.

Hoe kom je op het idee om te gaan fietsen in Ghana? Heel simpel eigenlijk. Een broer van mij woont er en wij vinden het prettig om de vakantie fietsend door te brengen. Op de Op Padbeurs in 1997 lag bij

de Wereldfiets – een organisatie voor mensen die lange en vooral ook verre fietstochten maken – een beschrijving van een fietstocht door Ghana. De schrijvers waren daar erg enthousiast over. De Ghanezen zijn erg vriendelijk, de wegen zijn er redelijk te befietzen en er zijn voldoende overnachtingsmogelijkheden. Eind oktober besloten we om rond kerst en nieuwjaar er heen te gaan. Het is dan de droge tijd in Ghana, de temperatuur rond de 30 graden. Tot mijn verrassing waren meer mensen op het idee gekomen en was er pas na de kerst plaats op een vlucht naar het land.

De jaarwisseling van 1997 naar 1998 was dus anders dan alle voorgaande voor ons. De oudejaarsnacht hebben we doorgebracht in een hotelletje van 12 gulden in Nkawkaw. Het is mij niet gelukt deze plaatsnaam op een voor de autochtonen begrijpelijke wijze uit te spreken. Op nieuwjaarsdag zitten wij op een terrasje in Konongo een kleine stad in het zuiden van Ghana. We zijn vier dagen eerder aangekomen in de hoofdstad Accra en zijn onderweg naar Kumasi, de tweede stad van het land. In de schaduw van het terras vallen we minder op en kunnen wij vooral de mensen en het verkeer bekijken. Veel voorbijgangers hebben zich kleurrijk aangekleed op

de nieuwjaarsdag, die kennelijk ook hier een feestdag is.

We hebben de voorgaande dagen gemerkt dat twee blanken op de fiets bezienswaardig zijn. In ieder dorpje beginnen de kinderen zo gauw ze je in de gaten hebben "Obroni, obroni" (= blanke) te roepen en te wuiven. Als een soort sinterklaas fiets je vriendelijk wuivend door de dorpjes heen. Later op

onze tocht, in het armere noorden, komt een hele menigte om ons heen staan als we ergens gaan zitten. Vaak fietsen jongens een eindje met ons mee. Onze fietsen worden aandachtig bestudeerd.

Meestal is er wel iemand die vindt dat we de fietsen maar niet mee terug naar Europa moeten nemen. Er wordt behoorlijk veel

gefietst, echter alleen door mannen. De fietsen zijn meestal van chinese makelij.

Op ons terrasje in Konongo worden we bediend door Michael, een 18 jarige jongen die geboren is in Nigeria. Zijn ouders waren daar aan het eind van de 70er jaren om economische redenen heengegaan. Later toen het Ghana onder Rawlings meer voor de wind ging, zijn ze teruggekeerd naar hun thuisland. Zijn Asenior mother (de oudste zus van zijn moeder) woont in Amsterdam. Omdat hij de eerste jaren van zijn leven in het buitenland heeft gewoond ontbreekt bij hem het litteken op het jukbeen dat veel Ghanezen hebben. Het litteken komt van een snee in de huid die de boze geesten die jeugdziekten veroorzaken moest verdrijven.

In het land wordt erg veel met de hand gedaan: het plukken van maïs, het vervoeren van goederen, het bewerken van hout etc. Je ziet

voortdurend mensen met kapmesen de velden in trekken, we zijn in de drie weken honderden vrouwen tegengekomen die met goederen op hun hoofd langs de weg liepen. De handel in allerlei goederen vindt in kraampjes langs de weg plaats. Winkels zoals wij die kennen zijn er nauwelijks. Vaak wordt er bij de verschillende kramen ook hetzelfde verkocht. In een dorpje kwamen we enkele tientallen kramen tegen met palmolie, op een andere plek waren het vooral ananassen zijn. Je moet eigenlijk afdingen, maar dat kost ons moeite als je beseft dat je een dubbelkje afdingt op een tros bananen die toch maar 50 cent kost.

De tweebaanshoofdweg tussen Accra en Kumasi, de twee grootste steden van het land, is niet te druk om te fietsen. In West Europa zou het overvol zijn en er al lang een vierbaansnelweg naast zijn aangelegd. Men reist niet of maakt gebruik van het openbaar vervoer, iets wat

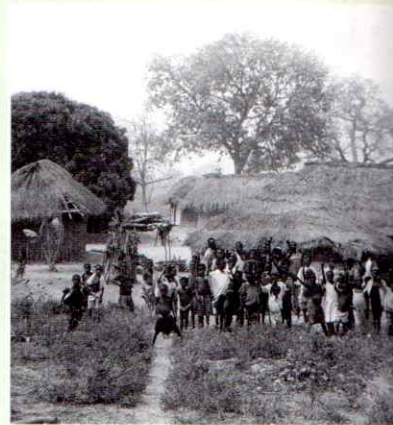
mij als ROVER voorzitter natuurlijk aanspreekt. Dat openbaar vervoer wordt voor een groot deel uitgevoerd met afgedankte bestelbusjes van aannemersbedrijven e.d. uit Nederland en Duitsland. Geprivatiseerd vervoer: veel aanbod op de drukke routes in de zuiden, maar nauwelijks vervoer in het noorden. Daar zitten mensen soms uren langs de weg te wachten op vervoer.

De meeste wegen zijn redelijk tot goed. We hebben 150 kilometer over stoffige grindwegen moeten fietsen en rond de 50 kilometer over een weg die meer uit gaten dan uit asfalt bestond.

In Ghana barst het van de kerken. Ze zijn er in minstens zoveel soorten en maten als in Nederland. Een klein gedeelte van de bevolking is moslim. Veel dorpjes bestaan geheel uit lemen hutten, waarbij de bouwstijl afhankelijk is van de stam. De enige meer Europees uitziende bouwsels zijn vaak de kerk en de school.

De Ghanezen zijn erg vriendelijk. Ze begroeten je spontaan, willen weten waar je vandaan komt en willen graag je adres hebben. Op onze drinkstopjes hebben we uitgebreide verhalen gehoord over het technisch onderwijs, werd ons de ontwikkeling van de cacaobonen van boom tot gedroogd product getoond, kregen we te horen dat de regering niet deugde en rondleidingen door de stad. In een meer toerische stad als Elmina hadden de schoolkinderen briefjes bij zich om aan toeristen te geven: May God bless you to live in long life and your occupation will be continue, so don't forget to write me. Because you will be my best friend. I hope by the grace of God you will write back to me in Jesus Christ name, Amen. Safe Journey!

Voor het land is het erg belangrijk om grondstoffen te bewerken alvorens het land uit te sturen.

Cacao, goud en tropisch hout zijn de voornaamste exportproducten. Het toerisme begint enigszins op gang te komen, maar is nog niet erg omvangrijk. Het heeft wel grote mogelijkheden. Er zijn prachtige stranden in combinatie met de restanten van enige tientallen slavenforten en een forse brok cultuurgeschiedenis van de diverse stammen.

Op enkele plaatsen zie je westerse hotels ontstaan, die als volstrekt geïsoleerde enclaves – inclusief muren en bewaking – bij een stad liggen. Ook qua prijsstelling weken ze nogal af van de Ghaneese normen. Met hun 'vanaf 120 gulden per kamer' kosten ze 30 keer zo veel als het goedkoopste hotel en het drievoudige van het duurste meer traditionele hotel.

Zoals gezegd was het een reis met veel nieuwe indrukken. Ondanks het feit dat een ieder aan onze huidskleur kon zien dat we waarschijnlijk meer geld op zak hadden, dan de meeste Ghanezen in een jaar verdienen, hebben we ons eigenlijk geen moment onveilig gevoeld. Het is zeker de moeite waard om het land nog eens te bezoeken. Waarschijnlijk gaan we dan in de regentijd, als de noordelijk savanne minder bruin en zwart is en de lucht niet permanent nevelig door de wind uit de Sahara.

Rudy Schoonveld

